Destinacija:	DESTINACIJA JERUZALEM
Datum:	31.12.2022
Avtorji:	ANITA BOLČEVIČ
Verzija:	December 2022

Ta predloga se neposredno nanaša na kriterija **1.5 (Popis turističnih zmogljivosti in virov) in 1.6 (Analiza vplivov turizma),** posredno pa tudi na številne druge.
Pri kriterijih, ki so omenjeni v dokumentu, se sklicujte (tudi) na ugotovitve iz te analize.
Dokument posodobite vsako leto, saj boste tako sproti zaznali priložnosti in nevarnosti za trajnostni razvoj turizma v vaši destinaciji.

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
A. Narava in krajina			
A1. Zaščitena območja (2.1 Ohranjanje narave 2.2 Vplivi turizma na naravo)	***Navedite zaščitena območja*** *in za vsakega od njih* ***ključne vrednote*** *oz. razloge za zaščito.*	***Navedite pozitivne in negativne vpliva turizma na identificirana zaščitena območja.*** *Primer pozitivnega vpliva: Z vstopnino od obiskovalcev ohranjamo in vzdržujemo naravo in poti.* *Primer negativnega vpliva: Obiskovalci motijo živali in povečujejo količine odpadkov.*	***Opišite, kako so ključne vrednote zavarovane:*** *+ z zakoni ali pravilniki (mednarodni, nacionalni, lokalni)* *+ z managementom ali reguliranjem dostopa* ***Ocenite, ali so ključne vrednote za obdobje naslednjih 2-4 let ustrezno zavarovane.***
Izpolnite za svojo destinacijo:	<u>Zaščitena območja:</u> **1. Krajinski park Središče ob Dravi,** Park ima dve varstveni območji, prvo zajema Dravo in pas poplavnih gozdov. Tu je rečna dinamika intenzivna, Drava v veliki meri neovirano premešča svojo strugo, ustvarja prodišča, stranske rokave, zatoke in mrtvice. Območje v celoti redno poplavljeno. Drugo območje je kmetijska kulturna krajina in blažilna cona prvemu območju, poplavljeno je ob večjih poplavah.	**POZITIVNI VPLIVI:** - ekonomske koristi, še posebej v območjih, kjer so pogoji za razvoj ostalih dejavnosti skromni, dohodki iz turizma - odpiranje novih delovnih mest,- ohranjanje oziroma razvoj obrti, podjetništva,- trženje lokalnih proizvodov - ohranjanje poselitve in kulturne pokrajine; - z obiskovanjem zaščitenega območja in izobraževanjem o le-tem se krepi ozaveščenost ljudi o varovanju narave, kar posledično lahko	**OBČINA ORMOŽ** http://www.lex-localis.info/KatalogInformacij/PodrobnostiDokumenta.aspx?SectionID=a55b7be7-49e2-460a-89e1-997e33f1e52d 11. člen Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za zahodni gričevnat del občine Ormož http://www.lex-localis.info/KatalogInformacij/VsebinaDoku

© Green Destinations 2021

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	Po direktivi o pticah, v območju Natura 2000 Drava varujemo kar 53 vrst ptic. Po Direktivi o habitatih v območju Natura 2000 Drava varujemo tudi hribskega urha, velikega pupka in močvirsko sklednico. Zanimivost tega parka je, da so njive nad dosegom poplav v okolici Središča ob Dravi edino bivališče hrčka v Sloveniji, stalno je tu prisotna tudi vidra, v zadnjih letih se je vrnil bober. 2. **Naravni rezervat Ormoške lagune** – Natura 2000 Ormoške lagune so 55 hektarjev veliko mokrišče antropogenega nastanka, ki leži na območju rečnega ekosistema Drave ob Ormoškem jezeru. Sestavljajo ga plitvi bazeni s trstišči in sestoji rogoza, obdaja pa ga poplavni gozd, redek ostanek mehkolesne rečne loke v Sloveniji. Mokrišče je izjemnega nacionalnega in mednarodnega pomena za številne ogrožene vrste ptic. Nacionalno in mednarodno pomembno območje pojavljanja varstveno pomembnih vrst ptic in najpomembnejša selitvena postojanka za ptice pri nas. Zabeleženih že 29 gnezdečih vrst vodnih ptic, med katerimi so tudi ogrožene in redke vrste kot so čapljica, mala tukalica, kostanjevka, polojnik, rdečenogi martinec in navadna čigra. Domači vodni bivol (Bubalus bubalis) izvira iz divjega azijskega vodnega bivola in je ena izmed najstarejših vrst udomačenih živali. 3. **Krajinski park je Jeruzalemsko-ormoške gorice** - Natura 2000	vpliva na izboljšanje odnosa do narave in zaščitenih območij ter na samo varovanje naravnih dobrin; **NEGATIVNI VPLIVI:** - Zaradi povečanega števila turistov se občasno povečata poraba vode in količina odpadkov. Povečan promet onesnažuje ozračje, več je hrupa;	menta.aspx?SectionID=2a56688c-8734-47bc-a035-277c58edf5c6 **OBČINA SREDIŠČE OB DRAVI:** https://sredisce-ob-dravi.si/objave/107 **OBČINA SVETI TOMAŽ:** https://sv-tomaz.si//files/odlok%20OPN.pdf Pravila znotraj rezervata Krajinskega parka so določena z vladno uredbo in načrtom upravljanja. Zavarovana območja naravne in kulturne dediščine so še posebej opredeljena v 11. členu Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za zahodni gričevnat del občine Ormož. Obveznost varstva posebnih varstvenih območij – območij Natura 2000 – izhaja iz Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22. 7. 1992, str. 7), zadnjič spremenjene z Direktivo 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193) (v nadaljevanju: Direktiva o habitatih) v povezavi z

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	Krajinski park Jeruzalemsko - ormoške gorice je bil razglašen v občini Ormož 30. oktobra 1992 in obsega 1910 ha. Park se nahaja v Prlekiji, pokrajini v severovzhodni Sloveniji, severno od Ormoža		Direktivo 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L št. 20 z dne 26. 1. 2010, str. 7), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2019/1010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o uskladitvi obveznosti poročanja na področju zakonodaje, povezane z okoljem, ter spremembi uredb (ES) št. 166/2006 in (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 2002/49/ES, 2004/35/ES, 2007/2/ES, 2009/147/ES in 2010/63/EU Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 338/97 in (ES) št. 2173/2005 ter Direktive Sveta 86/278/EGS (UL L št. 170 z dne 25. 6. 2019, str. 115) (v nadaljevanju: Direktiva o pticah).
A2. Prostoživeče živali in rastline (2.4 Invazivne tujerodne vrste; 2.7 Stik s	***Navedite*** *in na kratko opišite* ***glavne rastlinske in živalske vrste*** *v destinaciji, zlasti tiste na IUCN-jevem rdečem seznamu ogroženih vrst.*	***Navedite pozitivne in negativne vpliva turizma na prostoživeče živali in rastline.*** *Primer pozitivnega vpliva turizma: Za obiskovalce smo razvili projekte za odstranjevanje invazivnih vrst, v katerih lahko sodelujejo. Primer negativnega vpliva turizma: Zaradi turizma izgubljamo biotsko raznovrstnost (npr. zaradi*	***Opišite, kako so ključne vrednote zavarovane:*** *+ z zakoni ali pravilniki (npr. CITES, evropska zakonodaja, Ramsarska konvencija) + z managementom ali reguliranjem dostopa* ***Ocenite, ali so ključne vrednote za obdobje naslednjih 2-4 let ustrezno zavarovane.***

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
prostoživečimi živalmi)		*gradnje infrastrukture, hotelov, golf igrišča, letališč).*	
Izpolnite za svojo destinacijo:	Invazivne rastline, ki se pojavljajo: - pelin ambrozija, - enoletna suholetnica, - kanadska in orjaška zlata rozga… Živalske vrste na rdečem seznamu: - rjavi lunj, - kostanjevka, - Konopnica, - reglja, - sivka, - čopasta črnica, - čapljica, - mala tukalica, - priba, - belorepec, - črna štorklja, - mokož, - Grahasta Tukalica, - polojnik, - imel deževnik, - rdečenogi martinec, - rečni galeb, - navadna čigra, - plašica, - trsni cvrčalec, - Otter, bober, - škrlatni kukuj (hrošč),	**POZITIVNI VPLIVI** O pomembnosti zatiranja invazivnih vrst in ogroženih vrst obveščamo prebivalce in obiskovalce na različne načine-predavanja, ogledi na terenu, preko medijev, spletne strani, brošure, označevalne table itd., kar vse prispeva k ohranjanju ogroženih vrst v naravi in zatiranju invazivnih. **NEGATIVNI VPLIVI:** V primerih, kjer ni stalnega nadzora se lahko pojavijo primeri, da turizem povzroča hrup, nemir, kar lahko povzroči, da se ogrožene živalske vrste »umaknejo« iz okolja, kjer bi sicer lahko varno živele.	Zaščito živali ureja - Uredba o prostoživečih živalskih vrstah - Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst na rdeči seznam. Zaščito rastlin ureja - Uredba o prostoživečih rastlinskih vrstah. - Direktiva o pticah, - Direktiva o habitatih Habitati za vrste so oblikovani skladno z načrtom upravljanja, izvaja se management površin s pomočjo vodnih bivolov in reguliranja vodnih gladin. Dostop do občutljivih habitatov je reguliran z omejevanjem dostopa, predvsem do gnezdišč.

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	- srednji detel		
A3 Živali v ujetništvu (2.8 Dobrobit živali v ujetništvu)	***Ali imate v destinaciji živali v ujetništvu, ki so vključene v turistične produkte?*** *Navedite, katere živalske vrste živijo v ujetništvu in kje (npr. živalski vrt, zabaviščni park, cirkus, jahanje konje). Opredelite se do tega, v kakšnih razmerah živijo in kako je zadnje poskrbljeno.*	***Navedite pozitivne in negativne vpliva turizma na živali v ujetništvu.*** *Primer pozitivnega vpliva turizma: Zaradi turistov in njihovih pričakovanj je za živali poskrbljeno bolje, kot bi bilo sicer.* *Primer negativnega vpliva turizma: Zaradi turizma je živali v ujetništvu več, kot bi jih bilo sicer.*	
Izpolnite za svojo destinacijo:	Imamo konje za jahanje, pozanimali smo se pri veterinarskih postajah, ki skrbijo za živali, ki so nam podali odgovor, da konji živijo v dobrih razmerah in je zanje dobro poskrbljeno. Za vodne bivole v Ormoških lagunah je prav tako lepo poskrbljeno.	Za živali je dobro poskrbljeno in obisk je pod kontrolo, postavljena so pravila tako, da do negativnih učinkov praktično ne more priti.	Upoštevati pa je treba zakon o zaščiti živali Ur. list št 159/2021, kakor tudi pravilnika o zaščiti rejnih in hišnih živali
A4. Krajina in slikovitost (2.5 Krajina in slikovitost)	***Navedite značilnosti pokrajine v destinaciji*** *(naravne ali kulturne) in njene* ***ključne vrednote.***	***Navedite pozitivne in negativne vpliva turizma na krajino in njeno slikovitost.*** *Primer pozitivnega vpliva turizma: Zaradi turistov ohranjamo in urejamo krajino bolj, kot bi jo sicer.* *Primer negativnega vpliva turizma: Zaradi posegov v krajino (npr. izgradnja hotelov, golf igrišč) se ta pospešeno spreminja.*	***Opišite, kako so ključne vrednote zavarovane:*** *+ z zakoni ali pravilniki (mednarodni, nacionalni, lokalni)* *+ z managementom ali reguliranjem dostopa* ***Ocenite, ali so ključne vrednote za obdobje naslednjih 2-4 let ustrezno zavarovane.***
Izpolnite za svojo destinacijo:	**Območja Nature 2000** Krajinski park Središče ob Dravi Krajinski park Jeruzalemsko – ormoške gorice Naravni rezervat Ormoške lagune Po destinaciji vodi več tematske poti: **Ormoška planinska pot**	Javni interes po ohranjanju narave je vse bolj prisoten. Kmetijska dejavnost je v preteklosti omogočila razvoj oz. ohranitev naravnih okolij, katere danes želi ohraniti vse več koristnikov prostora. Zato je prav, da tudi v prihodnosti kmetijstvo ohrani to vlogo – kot ključno dejavnost	Z vključevanjem čim večjega števila kmetov in s tem kmetijskih površin v vse sonaravne oblike kmetovanja, bo tudi na vseh zavarovanih območji, storjen pomemben korak za zagotavljanje ugodnega stanja za živalske in rastlinske vrste.

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	Po občinah Ormož, Sveti Tomaž in Središče ob Dravi vodi Ormoška planinska pot. Namenjena je vsem, ki imajo radi naravo, gibanje po svežem zraku, lepe razglede na čudovite prleške gorice, polja, travnike in gozdove, pot pa je možno tudi prekolesariti. **Jakobova pot** S kolesom ali peš po srednjeveški romarski poti oživljamo kulturno in versko dediščino našega naroda in tako povezujemo sedanjost s preteklostjo. Tako se pridružujemo tisočerim romarjem iz vsega sveta, ki romajo po številnih evropskih Jakobovih poteh. Oba kraka poti, ki vodita iz Ormoža proti Ptuju ali proti Ljutomeru sta označena z rumenimi Jakobovimi školjkami. **Jeruzalemska vinska pot** Pot poteka med mehko zaobljenimi vinskimi griči s terasastimi vinogradi, v jeseni med pojočimi klopotci in mimo mešanih gozdov, ki jeseni postrežejo s pisano paleto pastelnih barv. Prekrasni razgledi na vse strani neba bodo nepozabni raj za fotografe. **Evropska peš pot E7** Slovenski del peš poti E7 pelje tudi skozi naše kraje in se deloma pokriva z Ormoško planinsko potjo. Pot je primerna za celo družino, saj jo je mogoče prehoditi po etapah, ali se ji pridružiti le za en dan. Je čudovita pot za odkrivanje krajev in lastne duše, pa tudi za odkrivanje prijateljstev in krepitev vezi med ljudmi. **Kolesarska pot izjemne narave** Krožna kolesarska pot, ki povezuje gričevnati in vodni svet. Pot nas vodi mimo Ormoškega jezera do	pri ohranjanju tradicionalnih (tudi sonaravnih, ekoloških….) elementov slovenskega podeželja. Na večini območij Nature 2000, krajinskih parkov in naravnih rezervatov, je večji del kmetijskih zemljišč slabše kvalitete (nagnjenost terena, slabša kvaliteta tal, poplavna nevarnost, zamočvirjenost…). Na teh območjih se bomo tudi v prihodnosti pogosto srečevali s problemom intenzifikacije na eni strani in opuščanjem kmetovanja na drugi strani. Omejevanje intenzifikacije na teh območjih torej nikakor ne bo zagotovilo ohranjanja ugodnega stanja za izbrane vrste oziroma habitate. **POZITIVNI VPLIVI:** Dodatno se skrbi, da so urejene plaže in sprehajalne poti, da je trava redno pokošena in površine vzdrževane ter čiščene. Urejene so bile tematske pešpoti in kolesarske poti. **NEGATIVNI VPLIVI:** Povečano število obiskovalcev vpliva tudi na onesnaženost krajine in na povečano potrebo po vzdrževanju objektov, saj je obraba večja, kot bi bila brez povečanega števila ljudi v kraju.	Za vsa navedena območja, kjer veljajo strožja in natančnejša določila (upravljavski načrti, številne oz. večje omejitve…) glede rabe kmetijskih zemljišč z namenom ohranjanja specifičnih živalskih in rastlinskih vrst, bo potrebno verjetno poiskati dodatne finančne vzpodbude za lastnike oz. nosilce kmetijskih gospodarstev hkrati pa tudi spremljajoče ukrepe. Tovrstne finančne vzpodbude oziroma nadomestila za izpad prihodka, pa verjetno niti niso več izključno področje kmetijstva. Ključne vrednote so zavarovane s področno zakonodajo, predvsem pa z implementacijo le-te v Občinski prostorski načrt, na podlagi katerega je urejeno učinkovito upravljanje in zaščita ključnih vrednot.

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	naravnega rezervata Ormoške lagune, nadaljujemo pa do ormoškega ribnika in ribnika Savci. Ob poti si lahko ogledamo bogato kulturno dediščino in se okrepčamo na eni izmed številnih turističnih kmetij.		
B. Okolje			
B1. Hrup (3.1 Hrup)	***Navedite glavne vire hrupa*** *(npr. letališča, dogodki, promet, transformatorji ipd.)*	***Navedite izzive na področju hrupa, povezane s turizmom*** *(npr. izleti s helikopterjem, hrup od motorjev in avtomobilov, hrup od restavracij in barov, glasni turisti.)*	***Pojasnite, kako naslavljate glavne izzive in tveganja. Ocenite, ali je zaščita pred hrupom zadostna.***
Izpolnite za svojo destinacijo:	Glavni viri hrupa v Destinaciji so železniška proga, tovorni promet na relaciji meja - Ptuj in prireditve. V Destinaciji je več prireditvenih prostorov, z uredbo se ureja da ne pride do prekomernega hrupa s strani prireditev, ki so pomemben del turistične ponudbe Destinacije. Destinacija je privlačna za motoriste, saj ponuja lepe razglede daleč naokoli Hrup v destinaciji skladno z OPN - ji in nacionalnimi predpisi reguliramo povsod, kjer je reguliranje v pristojnosti destinacije - npr. pri prireditvah in v naravnih okoljih, kjer gre za občutljiva območja, v katerih bi se s hrupom obiskovalcev lahko povzročajo živalskemu svetu težave - npr. v Ormoških lagunah (glej pri odgovorih NARAVA že priložena dokazila). V občini Sveti Tomaž je izvor hrupa predvsem promet. Sicer imamo čez leto nekaj večjih prireditev na prireditvenih prostorih, ki bi posledično imeli za posledico emisije hrupa.	Zaenkrat še ne beležimo, da bi aktivnosti, povezane s turizmom, povzročale prekomerni hrup. Destinacija spodbuja obiskovalce k nižanju hrupa tudi preko ukrepov opredeljenih v CPS, kjer spodbuja trajnostno mobilnost. Slovenske železnice so že začele vpeljevati električne vlake, tako da se hrup zmanjšuje. Naš Zavod spodbuja vse organizatorje prireditev k spoštovanju predpisov na tem področju in upoštevanju zakonodaje, ki določa najvišjo dovoljeno višino hrupa. Prireditve so časovno omejene, tako da se občanke in občani ne pritožujejo. Lokali ne obratujejo pozno v noč, zato ne pride do kršenja reda in miru. Smo bolj mirna destinacija. Turiste, ki pridejo v TIC Ormož, spodbujamo za najem koles.	Občina sicer nima sprejetega posebej Odloka o javnem redu in miru, držimo se državne zakonodaje. Uredba o načinu uporabe zvočnih naprav, ki na shodih in prireditvah povzročajo hrup (Ur. l. RS, št. 118/05) opredeljuje prireditveni prostor kot območje na prostem, določeno v prostorskih aktih občine za občasno izvajanje prireditev oziroma shodov, ali območje javnih površin, ki je primerno za potek oziroma izvajanje shoda ali prireditve na prostem

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	Občina Ormož je za zmanjšanje hrupa poskušala urediti z mirujočim promet in večina cest z omejitvijo hitrosti 30km/h.		
B2. Svetloba (3.2 Svetlobno onesnaženje)	***Navedite glavne vire svetlobe*** *(na plažah, v naravnih območjih in gozdovih).*	***Navedite izzive na področju svetlobnega onesnaževanja, povezane s turizmom*** *(npr. negativen vpliv svetlobe na prostoživeče živali, izziv izvajanja opazovanja nočnega neba ipd.)*	***Pojasnite, kako naslavljate glavne izzive in tveganja. Ocenite, ali je zaščita pred svetlobnim onesnaženjem zadostna.***
Izpolnite za svojo destinacijo:	V destinaciji ne zaznavamo posebnega svetlobnega onesnaževanja. V centrih je sicer javna razsvetljava, v drugih vaseh javne razsvetljave ni.	Ker v destinaciji ni posebnih virov svetlobnega onesnaženja so izzivi predvsem v tem, da se javna razsvetljava popolnoma obnovi za okolju bolj prijazno.	Kar se tiče temeljnega predpisa, kot podlage, za reguliranje svetlobnega onesnaževanja hrupa, je to destinaciji OPN (vključenih občin) in LEK-i. Glavne izzive bomo tudi v prihodnje opredelili v prostorskih aktih in LEKih. Zaščito pred tem onesnaženjem zaenkrat ocenjujemo kot zadostno.
B3. Kakovost vode (3.6 Spremljanje kakovosti vode)	***Navedite kopalne vode v destinaciji.***	***Navedite pozitivne in negativne vpliva turizma na kakovost kopalnih voda.*** *Primer pozitivnega vpliva turizma: Zaradi turistov opravljamo meritve kakovosti kopalnih voda pogosteje kot sicer.* *Primer negativnega vpliva turizma: Odpadne vode iz hotelov se izlivajo direktno v morje.*	***Opišite, kako je zagotovljena kakovost kopanih voda:*** *+ z zakoni ali pravilniki* *+ z managementom ali reguliranjem dostopa*
Izpolnite za svojo destinacijo:	Nimamo registriranih naravnih kopališč.		
B5 Odpadne vode (3.7 Čiščenje odpadnih	***Opišite, kako poteka postopek čiščenja odpadnih voda.***	***Navedite izzive na področju čiščenja odpadnih voda, povezane s turizmom****.*	***Pojasnite, kako naslavljate glavne izzive in tveganja. Ocenite, ali je ravnanje z odpadnimi vodami ustrezno.***

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
voda)			
Izpolnite za svojo destinacijo:	V destinaciji za odpadne vode po pooblastilu - koncesijska pogodba, občin skrbi Komunalno podjetje Ormož https://www.kp-ormoz.si/?page_id=16 Odstotek odpadnih voda, ki so očiščene najmanj do sekundarne stopnje v vseh treh občinah je **85,6%**. V treh občinah Ormož, Središče ob Dravi in Občini Sveti Tomaž, poteka čiščenje odpadnih voda s pomočjo 11 čistilnih naprav različnih velikosti. od tega je 8 rastlinskih čistilnih naprav in 3 biološke čistilne naprave, to je na območjih kjer je zgrajeno javno kanalizacijsko omrežje, zaključeno s čistilnimi napravami. Čistilne naprave: ● Biološka čistilna naprava Ormož ● Rastlinska čistilna naprava Velika Nedelja ● Rastlinska čistilna naprava Sveti Tomaž I ● Rastlinska čistilna naprava Sveti Tomaž II ● Rastlinska čistilna naprava Sodinci ● Rastlinska čistilna naprava Cvetkovci ● Rastlinska čistilna naprava Ivanjkovci ● Rastlinska čistilna naprava Lačaves ● Biološka čistilna naprava Miklavž pri Ormožu ● Biološka čistilna naprava središče ob Dravi ● Rastlinska čistilna naprava Dobrava Ormož za Odlagališče nenevarnih odpadkov Med največjimi čistilnimi napravami, je v Ormožu za 8000 PE, potem za naselja Središče ob Dravi, Grabe	Uporaba sonaravnih metod čiščenja odpadnih voda, samo kvalitetno očiščene odpadne vode bodo zagotavljale ohranitev lepot s katerimi se v naših krajih lahko pohvalimo. V izvajanje je tudi rekonstrukcija čistilne naprave ORMOŽ. https://ormoz.si/files/other/news/98/168034PinvZ_Verzija%201.0.pdf Pomemben izziv je nadomestiti vse greznice z čistilnimi napravami ali priklopiti objekte na javno kanalizacijo.	V vseh aglomeracijah, kjer zakonodaja zahteva imamo zgrajeno javno kanalizacijo zaključeno s čistilnimi napravami. Tveganje nastane v primeru nekontroliranih izpustov odpadnih voda v okolje in v primeru, da obstoječe čistilne naprave ne zmorejo očistiti dovolj kvalitetno komunalnih odpadnih voda. V destinaciji upoštevamo vse nacionalne predpise s področja urejanja odpadnih voda http://okolje.arso.gov.si/onesnazevanje_voda/vsebine/predpisi predvsem Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode (Ur.l. RS, št. 88/2011, 8/2012, 108/2013)

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	in Obrež 2000 PE, v Veliki *Nedelji 1400* PE….nekatera gospodinjstva in tudi gostinski obrati uporabljajo male biološke čistilne naprave - tisti, ki so oddaljeni od javnega kanalizacijskega omrežja.		
B6 Ravnanje z odpadki (3.8/3.9 Zmanjševanje, ločevanje in predelava odpadkov)	***Opišite postopek ravnanja z odpadki (zbiranje, ločevanje, predelava oz. ponovna uporaba).***	***Navedite izzive na področju ravnanja z odpadki, povezane s turizmom.***	***Pojasnite, kako naslavljate glavne izzive in tveganja. Ocenite, ali je ravnanje z odpadki ustrezno.***
Izpolnite za svojo destinacijo:	Komunalno podjetje Ormož d.o.o. izvaja javno službo ravnanja z odpadki v treh občinah Ormož, Sveti Tomaž, Središče ob Dravi. Za ravnanje z odpadki v Destinaciji Jeruzalem Slovenija je dobro poskrbljeno, na celotnem področju je omogočen odvoz odpadkov, tako mešanih komunalnih odpadkov, mešane komunalne embalaže, bioloških odpadkov in sicer **od vrat do vrat**. Na ekoloških otokih pa lahko občani, ponudniki in obiskovalci oddajo papir in steklo. **Odstotek ločenega zbiranja odpadkov je 64,41 %,** predvidevamo, da bomo s širitvijo sistema zbiranja papirja in stekla od "vrat do vrat" ta odstotek še povečali. Za vse vrste sprejema odpadkov, tudi nevarnih lahko občani, ponudniki in obiskovalci koristijo novi sodobni Zbirni center na Dobravi. V Zbirnem centru je omogočeno ločeno zbiranje vseh frakcij odpadkov,	Približati želimo storitev zbiranja papirja in stekla od vrat do vrat. Na promocijskih prireditvah postavimo posode za ločeno zbiranje odpadkov, sodelujemo v čistilnih akcijah, sodelujemo v radijskih in TV oddajah. Skrbimo za zdravo in čisto okolje, kvalitetno javno podobo Prlekije, nizke emisije v okolje, velika povezanost turizma z lokalnim okoljem. Destinacija vključuje 2 družbeno odgovorna podjetja, ki na nacionalni in mednarodni ravni dokazujeta kazalnike družbenih učinkov, ki se kažejo v zmanjševanju odpadkov, njihovi ponovni uporabi, vključevanju ranljivih skupin in zagotavljanju izdelkov in storitev po principu krožne rabe virov. Turizem se lahko neposredno poveže z obema družbeno odgovornih podjetji in dokaže prekinitev naraščanja odpadkov/ embalaže v podporo lokalnim dobaviteljem	Ravnanje z odpadki je ustrezno, za vse vrste odpadkov je sistemsko poskrbljeno. Glavne izzive naslavljamo v OPN ter v drugih občinskih aktih in aktih podjetja, ki je pooblaščeno za ravnanje z odpadki.

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	kot so nevarni, kosovni, tekstil, jedilna olja, itd. Za namen ponovne uporabe so vzpostavljeni sistemi ločenega zbiranja še uporabnih izdelkov, kot so pohištvo, elektrika, oprema za dom, prosti čas, otroški izdelki, odvečni izdelki iz gospodarstva - industrijska simbioza. Zbrane komunalne odpadke potem predamo v nadaljnjo obdelavo. Še uporabne električne aparate in oblačila predamo Centru ponovne uporabe. Zbrano odpadno embalažo in ločene frakcije predamo ustreznim družbam v nadaljnje postopke obdelave. CENTER PONOVNE UPORABE https://www.cpu-reuse.com/ ima pri tej nalogi izredno pomembno vlogo saj izvaja številne aktivnosti in izobraževanja https://www.prlekija-on.net/tag/center-ponovne-uporabe-ormoz.html	Izzivi na področju turizma so že vzpostavljeni v okviru realiziranega projekta »zero odpadki« kot primer popolnega zmanjšanja embalaže in drugih izdelkov. V projektu je sodelovalo podjetje EKO, ki je prikazoval možnosti ponovne uporabe na primeru embalaže in nosilnih torb. CPU – socialno podjetje izvaja dejavnost priprave na ponovno uporabo in omogoča krožno rabo virov. Na področju turizma zagotavlja krožno ravnanje z odpadki tako, da deležnike in odgovorne vključuje v odločanje za lokalne brez emisijske in trajnostne odločitve.	
B7. Zelena energija (3.16 Nižanje rabe energije; 3.17 Obnovljivi viri energije)	***Opišite, kateri obnovljivi viri energije (OVE) so v destinaciji na voljo in v kolikšni meri se uporabljajo. Ocenite razmerje med rabo fosilnih goriv in obnovljivih virov energije.***	***Navedite izzive, povezane s turizmom,*** *še posebej, če je zaradi turizma raba energije znatno višja (npr. klimatske naprave, grelci na terasah, skuterji, e-kolesa …).*	***Pojasnite, kako naslavljate glavne izzive in tveganja. Ocenite, ali je pridobivanje energije iz OVE zadostno.***
Izpolnite za svojo destinacijo:	Zelo veliko je uporabe lesnih goriv, predvsem podeželje, v zadnjih petih letih je zgrajenih veliko malih sončnih elektrarn, ki so vezane na elektro distribucijsko omrežje. Povpraševanje je celo višje od zmožnosti elektro distribucijskega omrežja, zato	Treba bo delati na zmogljivejši infrastrukturi, kar se tice elektro vodnikov in celotnega prenosnega omrežja. V lokalnem okolju deluje energetsko svetovalna pisarna, ki omogoča ozaveščanje, brezplačne nasvete in pridobitev nepovratnih	Glavne izzive naslavljamo v prostorskih aktih in LEKih. Izzivov je še veliko zato lahko rečemo, da načrtujemo, da bi pridobivanje bilo zadostno v 10 letih.

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	nekateri investitorji že investirajo v malo sončno elektrarno v kombinaciji z baterijo. Med večjimi ponudniki turističnih storitev ima MSE, največja vinska klet v Sloveniji Puklavec Familly Wines, Gostišče Ozmec, Gostišče Marta… Na območju Destinacije Jeruzalem Slovenija deluje podjetje, ki strokovno sodeluje s prebivalci, jih ozavešča o pomembnosti obnovljivih virov energije in izvaja alternativne načine pridobivanja elektrtične energije https://www.opsen.si/?gclid=CjwKCAiAwomeBhBWEiwAM43YIAacd5uigtdblfru18B150sD00ibKQdbK2_60YyA5LECuRNfgofxBhoC5PQQAvD_BwE	denarnih sredstev Eko Sklada za okoljske naložbe v uporabo obnovljivih virov energije. Izziv za zagotavljanje zanesljivega obratovanja prenosnega omrežja pomeni predvsem prehod elektroenergetskega sistema na nizkoogljičnost, torej prehod na razpršene obnovljive vire energije. Če bi postopki za soglasje za projekte obnovljivih virov energije (OVE) bili krajši, bi pripomoglo k odločitvi prebivalcev za investicijo v OVE.	
C. Kultura			
C1. Nepremična dediščina (4.1 Nepremična kulturna dediščina; 4.2 Upravljanje vplivov turizma na kulturo)	***Navedite osrednje enote nepremične kulturne dediščine.***	***Navedite pozitivne in negativne vpliva turizma na nepremično kulturno dediščino.*** *Primer pozitivnega vpliva turizma: Z vstopninami od obiskovalcev vzdržujemo nepremično dediščino.* *Primer negativnega vpliva turizma: Zaradi prekomernega obiska in bliskavic freske hitreje propadajo.*	***Opišite, kako je osrednja nepremična kulturna dediščina zavarovana:*** *+ z zakoni ali pravilniki* *+ z managementom ali reguliranjem dostopa* ***Ocenite, ali je osrednja nepremična kulturna dediščina za obdobje naslednjih 2-4 let ustrezno zavarovana.***
Izpolnite za svojo destinacijo:	V platformi je priložen natančen seznam te dediščine. Med največje potenciale na področju nepremične dediščine na ormoškem območju sodita - **Grad Velika Nedelja** Grad, ki stoji nedaleč od župnijske cerkve, je	**POZITIVNI VPLIVI:** - nenehno izpostavljanje potrebe in pomena po povezovanju dediščinskega in turističnega sektorja, - vzpodbujati dejavnosti, ki krepijo prepoznavnost območij kulturne dediščine,	Akti razglasitve: OBČINA ORMOŽ Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju občine

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	stara križniška komenda, ki se prvič omenja leta 1273. V zasnovi pa je verjetno nastala že kmalu po letu 1200, ko je Friderik Ptujski, salzburški ministerial, s pomočjo nemškega viteškega reda zavzel velikonedeljsko ozemlje. - **Grad Ormož** Ormoški grad stoji na jugovzhodnem delu bronastodobne naselbine, ki je bila zavarovana z zemeljskim nasipom in obrambnim jarkom. - **Farna cerkev sv. Jakoba v Ormožu** Cerkev sv. Jakoba v Ormožu se prvič omenja leta 1271 in je v prvi polovici 14. stoletja postala župnijska cerkev. V 15. stoletju so ji prizidali ladjo, ki pokriva križni obok, in zakristijo. Ob njih je še veliko zavarovanih objektov lokalnega pomena, z koncentracijo v urbanih središčih Ormož z okolico, npr. Velina Nedelja. Veliko manj jih je na podeželju, še najmanj pa na območju Slovenskih goric. Večina zavarovanih objektov kulturne dediščine predstavlja še neizkoriščen turistični razvojni potencial. **Enote nepremične kulturne dediščine po občinah:** **OBČINA ORMOŽ - SKUPAJ 201** - arheološka najdišča 36 - sakralna stavbna dediščina 62: spominski objekti 52 in stavbe 10	- spodbujanje zaščite nepremične dediščin, - ohranjanje in vzdrževanje nepremične kult. dediščine zagotavlja upravičenost zahtev po finančnih sredstvih za njeno obnavljanje ter programe, ki se izvajajo v njih, saj le–ti prinašajo dohodek, - prireditve v okviru nepremične dediščine se lahko tržijo zaradi povezave neprem. dediščine s turizmon, - krepi se zavedanje, da je neprem.kult. dediščina privlačna za obiskovalce, promocija in ozaveščanje lokalnih prebivalcev o pomenu neprem. dediščine v njihovem okolju, - preko prijav na različne projekte se sredstva oplemenitijo in vrnejo nazaj v lokalno območje za potrebe vzdrževanja neprem.dediščine, - usmerjeni in vodni ogledi za obiskovalce. **NEGATIVNI VPLIVI**: - posamično poškodovanje nepremične kult. dediščine zaradi, skomercializiranih in slabo organiziranih prireditev, dogodkov, - smetenje, hrup zaradi nespoštovanja pravil obnašanja.	Ormož, Uradni vestnik Občine Ormož, št. 21/2017-9 OBČINA SVETI TOMAŽ: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju občine Ormož, Uradno glasilo Občine Sveti Tomaž, št. 14/2016-10, 25.07.2016 OBČINA SREDIŠČE OB DRAVI: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju občine Središče ob Dravi, Uradno glasilo Občine Središče ob Dravi, št. 6/2017

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	- profalna stavbna dediščina 90: stavbe 88 in drugi objekti 2 - naselbinska dediščina 8 - memorialna dediščina 3 - sakralno profalna dediščina 1 - vrtnoarhitekturna dediščina 1 **OBČINA SREDIŠČE OB DRAVI - SKUPAJ 34** - arheološka najdišča 9 - sakralna stavbna dediščina 10: spominski objekti 8 in stavbe 2 - profalna stavbna dediščina 12: stavbe 12 - naselbinska dediščina 1 - memorialna dediščina 2 **OBČINA SVETI TOMAŽ - SKUPAJ 45** - arheološka najdišča 8 - sakralna stavbna dediščina 15: spominski objekti 14 in stavbe 1 - profalna stavbna dediščina 19: stavbe 19 - naselbinska dediščina 1 - memorialna dediščina 2		
C2. Nesnovna dediščina (4.4 Živa dediščina, 4.5 Spoštovanje avtentičnosti)	***Navedite in na kratko opišite živo dediščino.***	***Navedite pozitivne in negativne vpliva turizma na nesnovno dediščino.*** *Primer pozitivnega vpliva turizma: Zaradi turistov ohranjamo in oživljamo tradicionalne jedi.* *Primer negativnega vpliva turizma: Zaradi turizma izvajalci prilagajajo in spreminjajo običaje.*	***Opišite, kako je živa dediščina zavarovana:*** *+ z zakoni ali pravilniki* *+ z managementom ali reguliranjem dostopa* ***Ocenite, ali je živa dediščina za obdobje naslednjih 2-4 let ustrezno zavarovana.***

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
Izpolnite za svojo destinacijo:	Nesnovna dediščina, predvsem ohranjene vedenj o tukajšnjem vinogradništvu in obrtniških tehnikah so pomemben element tudi turistične ponudbe, tako kot muzejske predstavitve, in tudi kot primeri ponudbe lokalnih spominkov (lončarski izdelki, kulinarični izdelki,…). Na področju t.i. žive, nematerialne ali nesnovne dediščine, so v muzeju izpostavljena naslednja področja: ustno izročilo, šege, običaji in praznovanja, znanja in prakse v zvezi z tradicionalnimi obrtmi in obrtniške veščine. Številne nesnovne tradicije predstavljajo pomemben del lokalnih identitet ter vir za oblikovanje najrazličnejših turističnih programov, produktov in storitev in menimo, da je naša živa dediščina naša velika razvojna priložnost. **PRLEŠKA GIBANICA,** EID 2-00026 Prleška gibanica je praznična pogača, značilna za območje Prlekije. Pripravljena je iz več plasti vlečenega testa ter nadeva iz skute in kisle smetane. To tradicionalno prleško jed so v preteklosti pripravljali ob velikih delih in praznikih. **IZDELOVANJE CVETNONEDELJSKIH BUTAR,** EID 2-00029 Cvetnonedeljske butare so šopi, izdelani iz določenih vrst in določenega števila šibja oziroma rastlin, lahko tudi z okrasjem, kot so pecivo, jabolka, pomaranče in barvni krep papir. Na cvetno nedeljo jih verniki nosijo blagoslavljat v cerkev.	**POZITIVNI VPLIVI:** - ohranitev, valorizacija in zaščita dediščine - oživljanje dediščine s prireditvami in novimi vsebinami, - prenašanje nesnovne dediščine na mlajše rodove, - dvigovanje ozaveščenosti lokalnega prebivalstva in obiskovalcev o obsegu, pomenu in vrednosti dediščine, - ohranjanje identitete prebivalcev destinacije namenska poraba sredstev obiska za obnavljanje in oživljanje dediščine, - donatorstvo za namene zelene prihodnosti v okviru kulturne dediščine, - novi turistični produkti, - uporaba nepremične dediščine v turistične namene (oddajanje sob, gostinski obrati…), - označevanje ter informiranje o dediščini s tablami na tematskih poteh, - spodbujanje obiska objektov in prireditev dediščine, - motivacija za prodajo izdelkov, ki so rezultat tradicionalnih tehnik (cvečarstvo) in prodaje replik dediščine, - pospešen razvoj, več dogajanja, izboljševanje kulturne ponudbe, nove zaposlitve, spodbujanje kreativnosti v prostoru, ohranjanje tradicije in kulture, dvig zavesti, ponosa domačinov, boljša kvaliteta življenja, večje zadovoljstvo domačinov in obiskovalcev, večji prihodki, več dodane vrednosti, višji standard prebivalstva.	– Odlok o ustanovitvi javnega zavoda PMPO. – Resolucija o Nacionalnem programu za kulturo RS.– Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo. – Zakon o varstvu kulturne dediščine. - Pravilnik o registru kulturne dediščine. – Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev. Predpisi so dostopni na spletni strani: https://www.gov.si/ Interni akti: – Pravilnik Javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož o varstvu muzejskega in dokumentarnega gradiva. – Pravilnik Javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož o zbiralni politiki pridobivanja gradiva in zbirk ter skrbi zanje in njihovi uporabe.– Pravilnik Javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož o izposoji muzejskega gradiva. – Pravilnik Javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož o izposoji dokumentacijskega in dokumentarnega gradiva. Strateški dokumenti destinacije: – Strateški načrt PMPO 2021-2025 – Letna poročila PMPO

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	TRADICIONALNO LONČARSTVO, EID 2-00032 Lončarstvo je rokodelsko izdelovanje glinenega posodja in drugih predmetov, s katerim so povezana znanja priprave materiala, rabe orodij, veščine oblikovanja, krašenja in žganja izdelkov. Ohranja tradicionalne tehnike izdelave ter oblike proizvodov. **ČEBELARSTVO,** EID 2-00066 Tradicionalno čebelarstvo je kmetijska dejavnost gojenja čebel v gospodarske namene in preživljanje prostega časa. Slovenski čebelarji so razvili posebno znanje gradnje čebelnjakov ter oskrbovanja čebeljih družin in močno stanovsko organiziranost. **IZDELOVANJE PAPIRNATIH ROŽ,** EID 2-00009 Izdelovanje papirnatih rož je veščina oblikovanja različnih vrst papirja v dovršeno izdelane predmete, ki posnemajo naravno podobo rož in rastlinja in se uporabljajo ob različnih priložnostih, največkrat povezanih z obredi prehoda in praznovanji. **POSLIKAVANJE PANJSKIH KONČINIC**, EID 2-00065 Poslikavanje panjskih končnic obsega poslikave pročelnih deščic čebeljih panjev, predvsem kranjičev. Od srede 18. stoletja naprej je izvirna oblika popularnega likovnega izražanja, značilna za precejšen del slovenskega etničnega ozemlja.	**NEGATIVNI VPLIVI:** - sprememba lokalne (avtohtone) identitete in vrednot (v primerih prilagajanja običajev zahtevam turizma), – nevarnost uvajanja prireditev, ki slonijo na tujih dediščinah, običajih (npr. halloween in podobno),	

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	PREVOZNO ČEBELARSTVO, EID 2-00070 Prevozno čebelarstvo je prevažanje čebel v panjih za boljše izkoriščanje čebelje paše. Pri tem je treba poznati tehnologijo čebelarjenja in prevažanja, lastnosti medovitih rastlin, pozorno spremljati vremenske razmere in poznati ustrezno zakonodajo. **OBISK DEDKA MRAZA,** EID 2-00077 Dedek Mraz je prijazen starec z dolgo belo brado in brki, ki pred novim letom obiskuje in obdaruje otroke doma, v vrtcih, šolah, delovnih ustanovah in na raznih prireditvah. Oblečen je v vezen kožuh in pokrit s polhovko. **MIKLAVŽEVO,** EID 2-00092 Miklavževo je otroški verski praznik, povezan s sv. Miklavžem, ki na predvečer svojega godu (6. decembra) sam ali s spremstvom obišče in obdaruje otroke na domu, v župnijah, obhodih po hišah, na raznih prireditvah in sprevodih po nekaterih mestih. **PEKA POTIC**, EID 2-00098 Potica je zavitek iz razvaljanega kvašenega testa, namazanega s slanim ali sladkim nadevom, okrogle oblike, z luknjo v sredini in pečen v pekaču potičniku. Potice različnih oblik pečejo povsod po Sloveniji, največkrat kot praznično pecivo. **PRIDELAVA BUČNEGA OLJA,** EID 2-00106		

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
	Bučno olje pridobivajo iz pešk oljnih buč – zmeljejo jih, zmešajo z vodo in soljo, pražijo in iz pridobljene kaše stiskajo olje. Dejavnost je najbolj razširjena v oljarnah na Štajerskem in v Prekmurju, kjer je bučno olje značilna sestavina kulinarike.		
D. Družba			
D1. Lokalna skupnost (5.15 Družbeno-kulturni vplivi turizma; 5.16 Izkoriščanje nepremičnin)	***Ocenite*** *a) razmerje med obiskovalci in prebivalci na vrhu turistične sezone oz. v najbolj obremenjenih terminih, b) % nepremičnin, ki so na voljo za kratkoročni najem.*	***Navedite pozitivne in negativne vplive turizma na lokalno skupnost.*** *Primer pozitivnega vpliva turizma: Obiskovalci prinašajo v destinacijo kulturne vzorce in navade, ki bogatijo naše prebivalce in širijo njihova obzorja.* *Primer negativnega vpliva turizma: Zaradi naraščajočih cen nepremičnin zaradi turizma prebivalci težje dostopajo do stanovanj.*	***Pojasnite, kako naslavljate glavne izzive in tveganja. Ocenite, ali vlada sinergija med lokalno skupnostjo in obiskovalci.***
Izpolnite za svojo destinacijo:	V času poletne sezone, ko vrh turistične sezone in najbolj obremenjeno obdobje, se število stanujočih na destinaciji podvoji. Razmerje med prebivalci in obiskovalci je cca. 1:1. Destinacija ima sprejet OPN, s katerim je bila sprejeta politika razvoja, ki se nanaša na načrtovanje strukture turističnih nastanitvenih kapacitet. Ukrepi, ki so v OPN, so že v izvajanju. V destinaciji podatek o kratkoročnem najemu ni na voljo	**POZITIVNI VPLIVI:** - spodbuda investicijam v infrastrukturo, ki se kaže v izboljšavah in izgradnji nove infrastrukture (vodovod, kanalizacija, elektrike, ceste, itd.). Takšne investicije dvigujejo kvaliteto bivanja tako za turiste kot tudi za lokalno prebivalstvo - obiskovalci prinašajo v destinacijo kulturne vzorce in navade, ki bogatijo naše prebivalce in širijo njihova obzorja. - turistične zmogljivosti, ki koristijo celotni skupnosti in s tem dviguje kakovost življenja lokalne skupnosti - podpora skupnostim, ki se kaže v povečanju vitalnosti lokalne skupnosti na več področjih. Eno	Glavni izzivi in tveganja so bili naslovljeni v pripravi Občinskega prostorskega načrta in Celostne prometne strategije. Oba dokumenta poudarjata sobivanje lokalne skupnosti in obiskovalcev, in sicer na različne načine. OPN opredeljuje območja, kjer se bo v prihodnje razvijala turistična dejavnost, opredeljuje tudi območja, ki bodo namenjena aktivnostim, kot so športno-rekreativne dejavnosti, kar je enako pomembno tako za lokalno skupnost kot za obiskovalce.

Tema	**1.5: Popis turističnih zmogljivosti in virov** (opišite glavne vire in vrednote)	**1.6: Analiza vplivov turizma** (glavni vplivi turizma – trenutni in pričakovani v naslednjih 2-4 letih)	**Politike, zaščita in upravljanje, s katerimi zagotavljate trajnost naslednjih 2-4 leta**
		od njih je obnovitev in ohranjanje določenih festivalov in prireditev, da bi jih prikazali gostom **NEGATIVNI VPLIVI:** - občasna porast cen, kot posledica povečanega povpraševanja turistov po osnovnih proizvodih in storitvah - kulturna nasprotja, ki se kažejo kot razlike med kulturami, etničnimi in verskimi skupinami, načinom življenja, jeziki in stopnjo razvitosti	Sinergija zagotovo obstaja in to prav in najbolj skozi kakovostne prireditve v katerih je ospredju nesnovna dediščina.
E. Podjetništvo			
E1. Turistično gospodarstvo (5.12 Podpora lokalnemu podjetništvu; 5.13 Promocija lokalnih izdelkov)	***Opišite strukturo turističnega sektorja.*** *Turistično dobavno verigo (gostinska ponudba, nastanitve, organizirani produkti, prevoz, dobavitelji...) ovrednotite z vidika:* *a. razmerja med malimi in velikimi turističnimi ponudniki* *b. povezovanja v (lokalna) združenja* *c. sezonskosti dejavnosti*	***Navedite pozitivne in negativne vpliva turizma.*** *Primer pozitivnega vpliva turizma: Ustvarjanje dodane vrednosti skozi celotno dobavno verigo (kmetje, obrtniki, mladi podjetniki).* *Primer negativnega vpliva turizma: Velika nihanja v zaposlenosti lokalnega prebivalstva zaradi sezonskosti turistične dejavnosti.*	***Pojasnite, kako naslavljate glavne izzive in tveganja. Ocenite, ali vlada sinergija med zasebnim turističnim sektorjem in trajnostnim razvojem turizma.***
Izpolnite za svojo destinacijo:	Turizem je razdeljen na večje ponudnike, med katerimi so vodilni Puklavec Familly Wines, Gostišče Taverna, Hiša Pep´s, Vinski raj Glavinič, Turistična kmetija Hlebec, Turistična kmetija Puklavec, Turistična kmetija Sonja Ozmec in manjše ponudnike, med katerimi so predvsem zasebni sobodajalci.	**POZITIVNI VPLIVI** - ekonomski učinke za lokalno prebivalstvo - razvoj infrastrukture, nova delavna mesta, razvoj gospodarstva za potrebe turizma, dopolnilni dohodek za domače prebivalstvo in spoznavanje drugih kultur. - vzpostavljanje tradicija lokalne samooskrbne verige.	Glavne izzive naslavljamo skozi prostorske akte predvsem OPN, saj skozi urejanje prostora destinacija pomembno vpliva tudi na glavni izziv glede zadostnega števila nastanitvenih kapacitet. Slednji izziv smo začeli naslavljati preko projekta razpršeni hotel, kjer želimo manjšim ponudnikom nočitvenih kapacitet olajšati, delo z

	Razmerje med velikimi in malimi ponudniki je: 81,2 % manjših ponudnikov in 18.8 % velikih ponudnikov. Večji ponudniki imajo na voljo kongresne dvorane, ki jih lahko uporabljajo za kongresni turizem, poroke, dogodke ob novem letu in drugih praznikih in je zato njihova dejavnost veliko bolj razporejena čez celo leto kot dejavnost manjših ponudnikov. Največji obisk beležimo od maja do novembra ko je pri nas 80 % vseh obiskovalcev. Destinacija podpira razvoj in prodajo tipičnih lokalnih izdelkov (hrana in pijača, kmetijski pridelki, izdelki lokalnih obrtnikov ipd.), ki temeljijo na načelih trajnosti in pravične trgovine. V letu 2019 je bila tudi narejena Kolektivna blagovna znamka Jeruzalem Slovenija. Prav namen enotne blagovne znamke je da združuje vsa lokalna podjetja in posameznike ter vzpodbuja kratke dobavne verige. Lokalni pridelki in izdelki se prodajajo in promovirajo na več različnih načinov: TIC Ormož, Info točka Velika Nedelja, Kog, in Svetinje, prek občin, lokalnih društev, posameznikov, v zadnjem času tudi prek Kolektivne blagovne znamke JERUZALEM SLOVENIJA, kjer se vsem ponudnikom pomaga s strokovnim delom in sredstvi za promocijo celotne destinacije	- vedno večje sodelovanje med deležniki na vseh področjih in nivojih turističnih dejavnosti, tako kmetje, obrtniki kakor ponudniki turističnih storitev. - izjemnega pomena za uspešno promoviranje turizma in njegove trdne temelje.. - ustvarjanje dodane vrednosti skozi celotno dobavno verigo (kmetje, obrtniki, mladi podjetniki). - obiskovalci, ki jih pritegnejo Ormoške lagune, obiščejo tudi mesto Ormož in tako se poveča prodaja lokalnih produktov, posledično se razvija dodatna infrastruktura, ki je lahko uporabna tudi **NEGATIVNI VPLIVI**: Ker gre pri nas za manjšo turistično destinacijo, ni opaziti velikih negativnih trendov. Pri nas za enkrat še ni množičnega turizma, katero bi imelo negativni vliv na okolje. Prav tako ni zaznati sezonskih turističnih dejavnosti. Destinacija se razvija v smeri butičnega in zelenega turizma in ne masovnega turizma. Razmisliti bi bilo potrebno edino o povečanju prenočitvenih kapacitet, kar se pa že skozi projekte spodbuja in izvaja. Negativni vpliv je lahko povečan promet, smetenje, opuščanje kmetovanja.	birokracijo, rezervacijami. Pri tem je izrednega pomena razumevanje med lokalnim prebivalstvom, lokalno upravo in turističnimi ponudniki. Vsi navedeni so namreč pomembni stebri razvoja turizma na našem območju. Sinergija absolutno obstaja, kar dokazujemo z udeležbo na delavnicah, zanimanje m za trajnostne ukrepe in poslovanje in vključevanjem v pridobivanje znakov – blagovne znamke.
E2. Ekonomski učinki (5.11 Spremljanje	***Opišite vpliv turizma na lokalno ekonomijo.*** *a. ocenite ali opišite vključenost lokalnega prebivalstva v turistično dejavnost*	***Navedite pozitivne in negativne vpliva turizma.*** *Primer pozitivnega vpliva turizma: V turističnem sektorju so trenutno na voljo številna prosta delovna mesta.*	***Pojasnite, kako naslavljate glavne izzive in tveganja. Ocenite, ali vlada sinergija med lokalno skupnostjo in trajnostnim razvojem turizma.***

ekonomskih učinkov, 5.14 Spodbujanje kariere v turizmu)	*b. ocenite, kolikšen % turističnih podjetij je v lasti lokalnega prebivalstva* *c. ocenite, kolikšen % prebivalcev je ekonomsko odvisen od turistične panoge*	*Primer negativnega vpliva turizma: Delež prihodkov od turizma se v veliki meri odliva izven lokalne skupnosti; ekonomske koristi od turizma so posledično nizke in ne odtehtajo negativnih vplivov turizma.*	
Izpolnite za svojo destinacijo:	V okviru Destinacije Jeruzalem Slovenija se skrbi za kakovostno vključevanje lokalnega prebivalstva in ponudnikov v razvoj turistične dejavnosti. V času covida-19 in po uvedbi turističnih bonov se je povečalo število manjših, zasebnih ponudnikov – sobodajalcev. Lokalno prebivalstvo je vključeno tudi v postopke odločanja, na primer oblikovanje Občinskega prostorskega načrta, kjer je bilo določeno, za kakšne namene bodo uporabljene določene površine, kje in kako se bo razvijala turistična panoga; Lokalno prebivalstvo ima možnost svoje pripombe in komentarje na razvojne politike podati tudi na zborih občanov, kjer so predstavljene novosti in podani odgovori na vprašanja ter preko pobud. Veliko sodelovanja občanov in deležnikov je bilo pri nastajanju Kolektivne blagovne znamke Jeruzalem. Trenutno je v destinaciji aktivnih 35 nastanitvenih obratov, od tega jih je 34 v lasti lokalnega prebivalstva, kar je 97,1 %. Od turistične panoge je ekonomsko odvisnih cca 7,7 % prebivalstva	**POZITIVNI VPLIVI** - devizni prilivi, ker poraba turistov, izvoz in uvoz dobrin ter storitev, povezanih s turizmom, ustvarjajo dobiček državi gostiteljici in lahko spodbujajo potrebne investicije za gospodarsko rast v drugih sektorjih gospodarstva - prispevki k proračunu, ki so neposredni in posredni, neposredni dohodki se generirajo s pobiranjem davkov od dobičkov turističnih podjetij ter z direktnimi dajatvami turistov (npr. izhodne takse), posredni dohodki pa so povezani z obdavčitvijo dobrin in storitev, ki jih kupujejo turisti - generiranje delovnih mest **NEGATIVNI VPLIVI** - porast cen, kar je posledica povečanega povpraševanja turistov po osnovnih proizvodih in storitvah.	Naslavljamo jih skozi prostorske akte – predvsem OPN in druge občinske predpise, skozi usposabljanja in tečaje na področju podjetništva. Občina sodeluje tudi v številnih projektih, preko katerih se spodbuja vključenost prebivalstva v turistično dejavnost. Sinergija ne samo da obstaja, temveč je tudi primer dobre prakse v širšem okolju, kar je mogoče dokazati skozi vse trajnostne znake in nagrade, ki jih je destinacija oz. vanjo vključene lokalne skupnosti pridobila v zadnjih nekaj letih, posebej pa v 2022 letu – vezano na trajnostno poslovanje, s poudarkom na trajnostnem razvoju turizma. Lahko rečemo, da je bil v destinaciji izveden na tem področju v zadnjih nekja letih velik “preboj”. Številni uspešno izvedeni projekti in aktivnosti so predstavljeni skozi odgovore.